

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисова О.О. Музичне мистецтво як засіб естетичного виховання. www.rusnauka.com
2. http://www.rusnauka.com/11_NPE_2013/Pedagogica/3_134602.doc.htm
3. Гаврилюк К.В., Казимирський І.І. Морально - естетичне виховання школярів. Мн., 1988.
4. Зязюн І. А., Миропольська Н. С., Хлебнікова Л. О. та ін. Виховання естетичної культури школярів. – К.: ІЗМН, 1998. – 156 с.
5. Коваль Л.Г. Виховання почуття прекрасного. – К.: Радянська школа, 1983. – 120 с.
6. Макаренко А. С. Педагогічна поема. – К., 1973. – 336 с
7. Міжеріков В.А., Єрмоленко М.Н. Функції педагогічної діяльності
8. <http://cozap.com.ua>
9. <http://cozap.com.ua/>
10. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибр. твори: У 5-ти т. - К., 1976. - Т. 1
11. В.О.Сухомлинський. Сто порад учителю. – К: Радянська школа. 1998. – 303 с.

Навозняк О.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

ДОМАШНЯ НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ

Важливе місце у навчальній діяльності школярів займає їхня домашня навчальна діяльність, яка передбачає самостійне виконання завдань за межами уроку (безпосередньо вдома, у групах продовженого дня, в години самопідготовки у школах-інтернатах тощо).

Сутність домашньої навчальної роботи учнів та її роль – оволодіння знаннями. Адже проблема підвищення ефективності навчання може бути успішно вирішена тільки за умови, що висока якість урочних занять буде підкріплюватися добре організованою домашньою роботою учнів.

Мета статті – охарактеризувати домашню навчальну діяльність школярів як одну із спеціальних форм організації навчання.

Домашня навчальна діяльність учнів – «це самостійна навчально-пізнавальна робота без прямого керівництва й допомоги вчителя» [1, с. 245]. Вона тісно пов'язана з роботою на уроці й розрахована на розвиток самостійності учнів та їхнього творчого мислення. Її мета – закріплення, поглиблення, розширення, систематизація й узагальнення знань, здобутих на уроці. Саме домашня робота є однією з найефективніших форм контролю за засвоєнням навчального матеріалу.

Домашнє завдання можна розглядати як індивідуальну форму навчальних занять. У класі школярі зазвичай працюють фронтально, засвоюючи один і той же матеріал в однаковий для всіх проміжок часу і під контролем учителя. Удома вивчення матеріалу проходить інакше. Учні самі планують свою роботу, виконують завдання і самоконтроль улюбленими способами, витрачаючи стільки часу, скільки буде потрібно. Крім того, у процесі виконання завдань вони можуть перечитувати один і той же текст кілька разів, переписувати його або конспектувати, шукати пояснення незнайомих термінів у словниках.

Необхідність домашніх завдань зумовлена тим, що знання, навички й уміння засвоюються не відразу, а через періодичне повторення. Крім того, лише в домашній роботі учень може якнайкраще виявити, випробувати свої можливості, набути уміння самостійно вчитися, переборювати труднощі. Домашня робота - це не лише виучування поясненого на уроці, виконання вправ, розв'язання задач тощо. Домашні завдання передбачають і самостійне вивчення нового матеріалу, особливо у старших класах [2, с.205]. Домашніми завданнями можуть також бути робота з текстом підручника, виконання різноманітних вправ, письмових, графічних робіт, розв'язування задач. Педагоги нерідко рекомендують учням прочитати статтю в науково-популярному виданні, переглянути кінофільм, поспілкуватися на відповідну тему з тією чи іншою особою, спостерегти природне або побутове явище, провести дослід та ін.

Одним із видів домашньої роботи, а також засобів організації самостійної науково-пошукової діяльності учнів є використання у навчально-виховному процесі випереджаючих пізнавальних завдань. «Таке завдання спрямовує учнів на самостійне оволодіння матеріалом до його вивчення за програмою, сприяє формуванню в них позитивної мотивації до навчання, готовності до самоосвіти, вміння і прийомів розумової діяльності» [3, с. 208].

А. І. Щукіна виділяє такі функції домашньої навчальної роботи:

- а) закріплення знань, умінь, навичок;
- б) застосування отриманих знань з практики;
- в) підготовка до сприйняття нового матеріалу та актуалізація нових знань;
- г) продовження класної роботи [1, с. 247].

Ефективність домашньої навчальної діяльності школярів залежить від таких умов:

1. Сформованості в учнів пізнавального інтересу до змісту і завдань, розуміння ними мети цієї роботи (творчий характер, зв'язок з життям, практикою);
2. Педагогічного керівництва і контроль з боку вчителя, батьків, що виховуватиме відповідальне ставлення до виконання домашнього завдання;
3. Дотримання дидактичного принципу доступності навчання;
4. Сформованості у школярів навичок самостійної роботи і самоконтролю;

5. Дотримання нормативів максимальних навантажень учнів, їх діагностика і планування [3, с.179].

Обсяг домашніх завдань має бути розрахований таким чином, щоб витрати часу на їх виконання не перевищували допустимі норми. Однак і вчителі, й батьки знають, що ці пороги значно перевищені. Тому для багатьох учнів шкільне навчання характеризується погіршенням функціонального стану окремих систем організму, розвиток хронічної втоми, високий показник захворюваності. «У так званих «престижних» загальноосвітніх навчально-виховних закладах, де навчальне навантаження значно збільшене порівняно зі звичайними школами, рівень захворюваності дітей на гострі інфекційні хвороби (коклюш, дифтерія, краснуха, скарлатина, паротит) сягає 76 %, тоді як у звичайній школі він становить 44 %» [1, с. 247].

Щодо обсягу домашньої роботи, то вона має вкладатися у такі часові межі: «у 1 класі – до 1 год., у 2–3 класах – до 1,5 год., 4–5 – до 2 год., у 6–7 – до 2,5 год., у 8 – до 3 год., у 9–11 класах – до 4 год. Цей обсяг не повинен перевищувати третини зробленого на уроці у 1–7 класах і половини – у 8–11 класах. Напередодні вихідних і святкових днів домашніх завдань учням не задають. Домашнє завдання пропонують у той момент, коли воно природно впливає а процесу пізнавальної діяльності (в середині, наприкінці уроку), але не тоді, коли пролунав дзвінок» [2, с.209].

Україні важливо привчити школярів виконувати домашнє завдання самостійно. Якщо учневі важко впоратися з ним самому, старші можуть допомогти йому тільки навідинними запитаннями, нагадуваннями про подібну ситуацію в попередніх завданнях та ін. Обов'язок учителів і батьків – створити дитині належні умови (вона повинна мати вдома своє робоче місце, необхідні посібники) і привчити її виконувати завдання в день його отримання, напередодні термінів виконання, під час самостійної роботи дотримуватися певних педагогічних вимог. Виконання домашніх завдань у школах-інтернатах і групах подовженого дня здійснюється під безпосереднім керівництвом педагога (вчителя або вихователя), що є певною перевагою. Обов'язкове для всіх і щоденне виконання домашніх завдань виробляє звичку до систематичної самостійної навчальної праці, формує раціональні прийоми самостійної роботи. Важливо також застерігати батьків від того, щоб вони «допомагали» дітям виконуючи за них різні види домашніх навчальних завдань. Така «допомога», аж ніяк не сприяє розвитку інтелектуальних можливостей особистості і формує в дитині споживацькі настрої [1, с. 251].

Домашня навчальна діяльність учнів формує навички самостійної роботи, спостереження за об'єктами, їх детальне вивчення, пошук інформації у додаткових джерелах. Сформовані в учнів уміння і навички домашньої навчальної роботи підтримуються і удосконалюються за допомогою епізодичних виховних заходів (бесід, зборів, контролю і т.д.), які виступають в якості допоміжних педагогічних засобів.

Таким чином, домашня навчальна діяльність учнів є засобом формування самоосвітньої компетентності учнів. Продумана і організована навчально-пізнавальна діяльність учнів під час виконання домашніх завдань різного формату формує і розвиває особистість. Також перевірка домашнього завдання є важливим елементом процесу навчання та виховання. Саме за допомогою цього визначається ефективність навчання. Найбільше точно і якісно оцінювати знання учнів дозволяє різноманітність форм домашнього завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузьмінський А.І. Технологія і техніка шкільного уроку: Навч. посіб. / А.І. Кузьмінський, С.В. Омеляненко. – К.: Знання, 2010. – 335 с.
2. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, випр., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.
3. Чайка В. Основи дидактики [Текст]: тексти лекцій і завдання для самоконтролю: навч. посіб для студ. вищ. навч. закл. / Володимир Чайка. – Т.: [ТНПУ], 2008. - 347 с.

Опара Я.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

ВПЛИВ ЦЕРКВИ НА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Важливим аспектом сучасного суспільного життя є повернення до основ релігійного світогляду та традицій. Релігія виявилася неперевершеною і незмінною основою життєдіяльності більшості людей, у ній особистість знаходить універсальну систему захисту від негативних явищ суспільного та особистого життя;

Згідно зі ст. 35 Конституції України церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа – від церкви, що означає світський характер держави, а також світське навчання і виховання в усіх типах закладів освіти.

У декларації Генеральної Асамблеї ООН від 25 листопада 1981 р. сказано, що релігійне виховання дітей здійснюють батьки в межах родини відповідно до своїх релігійних переконань. Релігійні організації можуть вести навчання з питань релігії в місцях, пристосованих для цього.

Проблему впливу церкви на виховання дітей у сучасному суспільстві вивчав К. Ушинський. Він надавав релігійному вихованню особливого значення, ставив релігію на чолі гуманістичної освіти. На його думку, «наука вивчає тільки те, що можна збагнути, релігія спрямовує дух людини до вічного і вічно» [4, с. 305].

Мета статті – проаналізувати педагогічні функції церкви та релігії, їхній вплив на сучасне суспільство та виховання дітей і молоді.

Релігія є формою «опредмечення» віри в Бога, а тому завжди несе в собі особливості культури того народу, який її витворив. Церква є діяльним інститутом, що репрезентує, оберігає і поширює релігію, а відтак виступає «вихователем» людини впродовж усього її життя.